

Op 25 juni as. om 15.00 uur opent de vierde editie van de internationale expositie Lustwarande, *Lustwarande '11 – Raw*, in Barok park De Oude Warande in Tilburg.

De performance *Erasing and Recovering on a Saturday Afternoon* van Moniek Toebosch, waarbij de kunstenaar, gezeten op een heuse olifant, de geometrische paden van het Barokke bos egt, luidt het openingsprogramma in. Het kunstvuurwerk *Moment Monument, Firework 25.6.2011* van de pyrotechnische kunstenaar Sandra Kranich sluit het programma om 21.30 uur af.

Lustwarande '11 – Raw toont een stand van zaken van de internationale ontwikkelingen in de sculptuur, met een duidelijke terugkeer naar de autonomie van de beeldende kunst; *Raw* is puur en verwijst alleen naar zichzelf.

Aan *Lustwarande '11 – Raw* nemen 26 kunstenaars uit diverse landen deel, van wie het merendeel zelden of nooit eerder in Nederland geëxposeerd heeft. Naast paviljoen *Grotto* van Callum Morton (2009) telt *Raw* een solo (in museum De Pont) en 24 andere werken. *Raw* is samengesteld door Chris Driessen, artistiek leider van Fundament Foundation.

OPENING: 25 JUNI OM 15.00 UUR

Programma

15.00 – 15.30: opening door Chris Driessen en Martijn Sanders, artistiek leider *2018Brabant*

15.30 – 17.00: Moniek Toebosch – *Erasing and Recovering on a Saturday Afternoon*

15.45 – 16.00: Camila Sposati – *Soul Blues* (rookwerk)

16.45 – 17.00: busvervoer naar Museum De Pont: Peter Buggenhout - *Ongewerveld*

18.30 – 18.45: busvervoer naar De Oude Warande

19.00 – 20.30: maaltijd (tegen betaling, reserveren verplicht: www.lw11.nl)

21.00 – 21.15: Camila Sposati – *Soul Blues* (rookwerk)

21.30 – 22.00: Sandra Kranich - *Moment Monument, Firework 25.6.2011* (vuurwerk)

Park De Oude Warande, Tilburg

Open: 25 juni – 25 september, dagelijks van 11.00 tot 17.00 uur

Toegang gratis.

Programmagids met plattegrond: 10 €

Ingang: Warandelaan (parkeerplaats Auberge du Bonheur)

www.lw11.nl of www.fundamentfoundation.nl

info@fundamentfoundation.nl / 013 5457573

Fotomateriaal in hoge resolutie is te downloaden @ www.fundamentfoundation.nl/pers

Over de 3^e editie in 2008 schreef de pers:

Two sculpture exhibitions in Dutch parks last summer translated their intellectual programs into compelling visual encounters, providing interest for the eyes and provocation for the mind. Sonsbeek

2008, in Arnhem.... while Lustwarande '08, in Tilburg, focused on two current interests in sculpture: the grotesque and the ephemeral. Both were broadly appealing without reduction to superficiality.
Art in America

Dankzij een uitstekend internationaal netwerk, grote bevologenheid en het geloof in de kunstenaars slaagt Fundament er keer op keer in om belangwekkende namen te trekken voor een openlucht tentoonstelling die tot de beste van Nederland behoort.
NRC Handelsblad

Mysterie met een haast bovennatuurlijk aura, waar je niet anders dan naartoe getrokken wordt. En dat geldt vrijwel voor alle beelden. Curator Chris Driessen pikt trends in de hedendaagse beeldhouwkunst mooi op om er een eigen draai aan te geven.
Het Financieele Dagblad

Lustwarande is een uitzondering.
De Volkskrant

De Oude Warande

De Oude Warande werd in 1712 aangelegd door de Duitse prins Wilhelm Von Hessen-Kassel (Wilhelm VIII), die op dat moment heer van de heerlijkheid Tilburg en Goirle was. Hij liet De Oude Warande aanleggen volgens de laatste tuinmode, de Barok. Warande is afgeleid van het Franse *varenne*, wat jacht- of lustbos betekent. Het hoofdontwerp is een sterrenbos, terwijl de paden van de vier kwadranten aangelegd zijn in verschillende geometrische vormen, waardoor het padenstelsel een doolhof vormt. Dergelijke parken werden gewoonlijk verlevendigd met sculpturen, grotten en vijvers. In De Oude Warande zijn geen overblijfselen van beelden gevonden. Wilhelm VIII werd kort na de voltooiing van het bos gouverneur van Maastricht. Gedurende de 19e eeuw wisselde de Warande enkele malen van eigenaar. In 1952 werd de gemeente Tilburg eigenaar van De Oude Warande. Sinds 1989 wordt het originele ontwerp gerestaureerd. Deze restauratie zal rond 2020 gereed zijn.

Lustwarande 2000 - 2008

Kunstenaars die participeerden in de eerste drie edities waren onder anderen David Altmejd, David Bade, Mirosław Bałka, Rob Birza, Louise Bourgeois, Cai Guo Qiang, Tom Claassen, Berlinde De Bruyckere, Wim Delvoye, Do-Ho Suh, Elmgreen & Dragset, Jan Fabre, Luciano Fabro, Fortuyn/O'Brien, Guido Geelen, Jeppe Hein, Ugo Rondinone, Anish Kapoor, Lee Bul, Paul McCarthy, Jonathan Meese, Ernesto Neto, Michelangelo Pistoletto en Franz West.

Grotto en Stardust

In 2007 verleende Fundament de Australische kunstenaar Callum Morton de opdracht om een paviljoen voor het middelpunt van De Oude Warande te ontwerpen. Dit paviljoen, *Grotto*, werd in 2009 opgeleverd, ter gelegenheid waarvan de expositie *Stardust* plaatsvond, waaraan onder anderen Jedediah Caesar, Björn Dahlem, Dan Graham, Job Koelewijn, Terence Koh, Germaine Kruij, Rona Pondick en Maria Roosen deelnamen.

De 4^e editie: Lustwarande '11 – Raw

De eerste editie van Lustwarande, *Lustwarande/Pleasure-Garden* (2000) werd opgezet als een *refurbishment*, een hedendaagse voltooiing van het 18e eeuwse Barokke lustbos De Oude Warande, dat nooit voorzien werd van Barokke beelden, fonteinen, een grotto of bedriegertjes. In feite echter waren de eigentijdse beeldtoevoegingen luizen in de pels van het Barokke parkontwerp. Het waren vlekken op het patroon van het oude kleed. *Lustwarande '11 – Raw* stelt deze *displacement* expliciet voorop door recente kunst te tonen die niet in relatie staat tot het natuurlijke karakter van De Oude Warande. *Raw* is puur en verwijst alleen naar zichzelf.

Het hervatten, het herbezien, de retrospectie en het herijken, mag momenteel de meest opmerkelijke karakteristiek in de hedendaagse kunst genoemd worden. De vraag over authenticiteit is passé. Enkele decennia geleden nog relatief onderkende kunstvormen als video, fotografie en digitale kunst zijn al geruime tijd *established*. Relational Esthetics vormde bijna tien jaar lang het nieuwe toverwoord, maar intussen is ook deze expliciet sociaal geëngageerde kunst gearriveerd. Schilder- en tekenkunst, op doek en *expanded*, de sculptuur in de ruimste zin van het woord, inclusief installaties, de relatie met architectuur en herbezinningen op het begrip monument, en de performance hebben opnieuw voor het voetlicht gestaan of staan dat nog steeds.

Post-Modernisme is voorbij en heeft plaats gemaakt voor een bewustwording van de mondiale beeldende kunstpraktijk, waarin identiteit, globalisering en de Noord-Zuid verhoudingen de belangrijkste thema's zijn. Maar na het eerste decennium in de 21ste eeuw is deze thematiek ook beslist niet nieuw meer. Naast tendentieuze verkenningen van het Aziatische, met name Chinese en Indiase, en Afrikaanse beeldende kunstfront, staan Minimal Art en Conceptual Art, als ook de rol van woman artists en de Zuid-Amerikaanse avant-garde met zijn hedendaagse representanten, sinds enkele jaren in retrospectieve belangstelling en bepalen mede het veelzijdige aanzien van de hedendaagse kunst. Intussen herijkt de kunstgeschiedenis haar (Westerse) canons.

Lustwarande '11 - Raw vat deze tijdsgeest van pluriformiteit in de beeldende kunst op, kijkt naar het heden en terug en laat hedendaagse sculptuur in al zijn puurheid zien. Veelzijdigheid, met duidelijk herkenbare tendensen uit de 20e eeuw in werken van navolgers, en ook toevoeging van *time based* vormen van kunst zullen de grondtoon vormen van *Raw*. Deze kunst verwijst naar niets anders dan naar zichzelf en naar haar voorgangers en is daarom zowel autonoom als referentieel (RAW: *referential autonomous work*). Naast schijnbaar ruwe montage, rauwe materialen en rauwe figuratie, hedendaagse inspiraties van assemblage, Existentialistische Figuratie en Arte Povera, toont *Raw* strak geometrische en meer gepolijste werken die vooral voortvloeien uit de verworvenheden van Constructivisme en Minimal Art.

Aan *Lustwarande '11 - Raw* nemen 26 beeldend kunstenaars deel, van wie het merendeel zelden of nooit eerder in Nederland geëxposeerd heeft. Evenals tijdens voorgaande edities zal Museum De Pont fungeren als extra locatie, waar een solo van de Belgische kunstenaar Peter Buggenhout getoond wordt. Naast deze solo zal ook paviljoen *Grotto* van Callum Morton (2009), ontworpen voor het hart van De Oude Warande, een prominente rol innemen. Van de overige 24 werken zijn er 20 nieuw, merendeels door Fundament Foundation geproduceerd. In enkele gevallen betreft het internationale co-producties.

De kwaliteit en het belang van *Lustwarande* in het algemeen en de editie van 2011 in het bijzonder wordt erkend door de Britse *Henry Moore Foundation*, die *Lustwarande '11* op voorhand honoreerde vanwege de rol die Fundament Foundation speelt in de internationale ontwikkelingen binnen de hedendaagse sculptuur. Een dergelijke bijdrage wordt zelden aan buitenlandse instellingen toegekend. Deze honorering geldt als een internationaal keurmerk.

Lustwarande '11 - Raw wordt ondersteund door o.a. de Mondriaan Stichting, 2018Brabant, Tilburg Textiles, gemeente Tilburg, Prins Bernhard Cultuurfonds, SNS Reaal Fonds, Provincie Noord-Brabant, VSB Fonds, RaboBank Tilburg e.o., Henry Moore Foundation, BKKC, De Vlaamse Overheid, Pro Helvetia en Institut Français des Pays-Bas.

Deelnemende kunstenaars

Michaël Aerts (B)
Huma Bhabha (PK)
Peter Buggenhout (B)
Aaron Curry (USA)
Lara Favaretto (I)
Urs Fischer (CH)
Thomas Houseago (GB)
Takahiro Iwasaki (J)
David Jablonowski (D)
Idris Khan (GB)
Sandra Kranich (D)
Jim Lambie (GB)
Mark Manders (NL)
Callum Morton (AUS)
Rupert Norfolk (GB)
Navid Nuur (IR/NL)
Anselm Reyle (D)
Sterling Ruby (USA)
Sandro Setola (NL)
Conrad Shawcross (GB)
Camila Sposati (BR)

Moniek Toebosch (NL)
Tatiana Trouvé (F)
Banks Violette (USA)
Rebecca Warren (GB)
Sofi Žezmer (PL/D)

Curator: Chris Driessen (artistiek leider Fundament Foundation)

PERSBIJEENKOMST

Voorafgaand aan de officiële opening op zaterdag 25 juni is er een persbijeenkomst.

Plaats: paviljoen Grotto in park De Oude Warande, Warandelaan, Tilburg
Datum: zaterdag 25 juni
Tijdstip: 13.00 uur

Na de persbijeenkomst wordt er een eenvoudige lunch geserveerd en kunt u de expositie tot 16.45 uur bezichtigen. Om 16.45 u. is er busvervoer naar Museum De Pont. Het museum is een extra locatie voor *Lustwarande '11*, waar de solo *Ongewerveld* te zien is van Peter Buggenhout. Om 18.00 u. is er busvervoer terug naar De Oude Warande.

U kunt zich hiervoor aanmelden met Bijeenwonen persbijeenkomst in de berichtregel, onder vermelding van Naam, Instelling en Emailadres: info@fundamentfoundation.nl

Lustwarande '11 – Raw wordt ondersteund door

gemeente Tilburg

Provincie Noord-Brabant

Rabobank

The Henry Moore Foundation

schweizer kulturstiftung
prohelvetia

